

**Προτεινόμενη Βιβλιογραφία για το Μάθημα της Διεθνούς
Προστασίας Περιβάλλοντος 2017-2018**

Ελληνική

- Γρηγορίου, Π., Σαμιώτης, Γ., Τσάλτας, Γρ. Ι., *Η Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη-Νομική και Θεσμική Διάσταση*, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1993.
- Δούση Εμμανουέλλα. *Η περιβαλλοντική διακυβέρνηση σε κρίση: Ριο+20: Υποσχέσεις με αβέβαιη εφαρμογή*, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2013.
- Κατσιμπάρδης, Κ., *Το Διεθνές Δίκαιο για τις Κλιματικές Αλλαγές*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2002.
- Κατσιμπάρδης, Κ., *Το Διεθνές Καθεστώς για την Προστασία της Ατμόσφαιρας*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2007.
- Κουτούπα-Ρεγκάκου, Ε., *Δίκαιο του Περιβάλλοντος*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2007.
- Περράκης, Στ., (επιμ.), *Παγκόσμια Διακυβέρνηση: Διεθνές Δίκαιο & Διεθνείς Σχέσεις στην Αυγή του 21ου αιώνα*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2006.
- Περράκης Στ. (επιμ.), *60 Χρόνια Ηνωμένα Έθνη*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2006
- Ραυτόπουλος, Ευ., *Συμβατική Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Μεσόγειος ή Plus Ultra: Ο Κύκλος των Αποβλήτων*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2006.
- Ραυτόπουλος, Ευ., *Το Νέο Καθεστώς της Σύμβασης της Βαρκελώνης για την Προστασία του Περιβάλλοντος της Μεσογείου- Το Πρόβλημα και τα Κείμενα της Ελληνικής Μετάφρασης*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2004.
- Σαμιώτης, Γ., Τσάλτας, Γρ., Ι., *Διεθνής Προστασία του Περιβάλλοντος*, Τόμος Ι, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1990.
- Τσάλτας, Γρ. Ι., (επιμ.), *Γιοχάνεσμπουργκ. Το Περιβάλλον μετά τη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Αειφόρο Ανάπτυξη*, Εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα 2003.

Τσάλτας, Γρ Ι., (επιμ.), *Κλιματική Αλλαγή. Το Περιβάλλον μετά τη Διεθνή Διάσκεψη των ΗΕ στο Μπαλί*, Εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2009.

Τσάλτας, Γρ. Ι., Κατσιμπάρδης Κ. (επιμ.), *Αειφορία και Περιβάλλον: Η Ευρωπαϊκή και Εθνική Προοπτική*, Εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2004.

Τσάλτας, Γρ. Ι., Κατσιμπάρδης, Κ., (επιμ.), *Διεθνής Κλιματική Πολιτική. Ο Δρόμος προς την Κοπεγχάγη*, Εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2009.

Τσάλτας, Γρ. Ι., Κατσιμπάρδης, Κ., (επιμ.-παρουσ.), *Κοπεγχάγη 2009. Το Περιβάλλον στη Δίνη μιας Παγκόσμιας Κρίσης*, Εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2011.

Τσάλτας, Γρ., Ι., Κλάδη-Ευσταθοπούλου, Μ., *Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών. Διεθνής Πολιτική, Διεθνές Δίκαιο, Διεθνής Οργάνωση*, Τόμος Πρώτος, Εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2003.

Τσάλτας Γρ., Ι., (Επιμ.), *Περιβάλλον- Διεθνής προστασία : πολιτική-δίκαιο-θεσμοί*, Εκδόσεις Σιδέρη 2017

Ξενογλώσση

Βιβλία:

Morrison, F., Wolfrum, R., (eds.), *International, Regional and National Environmental Law*, Kluwer Law International, the Hague, 2000.

Le Prestre, Ph., *Governing Global Biodiversity: The Evolution and Implementation of the Convention on Biological Diversity*, Ashgate Pub Ltd, UK, March 2003.

Lipschutz, R., *Global Environmental Politics*, CQ Press, Washington, 2004.

Louka, E., *International Environmental Law Fairness, Effectiveness, and World Order*, Cambridge University Press, New York, 2006.

Porter, G., Brown, J. W., Chasek, P. S., (eds.), *Global Environmental Politics*, Westview Press, Boulder, 2000.

Sands, Ph., *Principles of International Environmental Law*, Cambridge University Press, 2003.

Wright, R., *Environmental Science*, ed. Pearson Prentice Hall, 2005.

Yamin, F., Depledge, J., *The International Climate Change Regime: A Guide to Rules, Institutions and Procedures*, Cambridge University Press, Cambridge, 2004.

Ch. Burge & Ch. Voigt (eds), *Sustainable Development in International and National Law*, European Law Publishing, 2008 (υπάρχει στην βιβλιοθήκη)

Nanda Ved.P/Pring G. R, *International Environmental Law and Policy in the 21st Century*, 2nd edition, Martinus Nijhoff Publishers 2012.

Άρθρα:

Chege Kamau, E., Fedder, E., Winter, G., “The Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and Benefit Sharing: What is new and what are the Implications for Provider and User Countries and the Scientific Community?”, *LEAD*, Vol. 6, No. 3, 2010.

DeCampos Mello, V., “Mainstreaming the Environment: Global Ecology, International Institutions and the Crisis of Environmental Governance”, *Human Ecology Review*, Vol. 7, No. 1, 2000.

Raftopoulos, E., “International Environmental Negotiation as a Governance Technique”, in : Raftopoulos, E., McConell, M. L., (eds.), *Contributions to International Environmental Negotiation in the Mediterranean Context*, Ant. N., Sakkoulas, Brulant, 2004.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2017-2018

1) Αποτίμηση της Συνδιάσκεψης του Ρίο+20 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (2012): Αποτέλεσε ένα ουσιαστικό βήμα προόδου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη;

-Dodds, F., Strauss, M., Strong, M., *Only One Earth, The Long Road via Rio to Sustainable Development*, Routledge, 2012.

-UNEP, *Keeping Track of our changing Environment, From Rio to Rio+20*, available at: http://www.unep.org/geo/pdfs/keeping_track.pdf.

2) Η Αναβάθμιση του ρόλου του UNEP: Προοπτικές, προκλήσεις και προβλήματα

-Ivanova, M., “UNEP in Global Environmental Governance: Design, Leadership, Location”, available at: http://www.umb.edu/editor_uploads/images/centers_institutes/center_governance_sustain/UNEPGEPArticle-Ivanova-2010.pdf.

- Ivanova, M., “Institutional Design and UNEP Reform: Historical Insights on Form, Function and Financing”, available at: https://watermark.silverchair.com/j.1468-2346.2012.01089.x.pdf?token=AQECAHi208BE49Ooan9kKhW_Ercy7Dm3ZL_9Cf3qfKAc485ysgAAe0wggHpBgkqhkiG9w0BBwagggHaMIIB1gIBADCCA c8GCSqGSIB3DQEHATAeBgIghkgBZQMEAS4wEQQM

3) Η Περιβαλλοντική Προστασία ως Βασική Συνιστώσα της Διακυβέρνησης της Ανταρκτικής σε Σύγκριση και με την Αρκτική.

- Wolfrum, R., Environmental Protection of Ice-Covered Areas, in Morrison, Fr., Wolfrum, R., (eds.), International, Regional, and National Environmental Law, Kluwer Law International, The Hague, 2000
- Vidas, D., (ed.), Protecting the Polar Marine Environment. Law and Policy for Pollution Prevention, Cambridge University Press, Cambridge, 2000
- Duyck, S., Polar Environmental Governance and Nonstate Actors, in in Pincus, R., Ali, S., (eds.), Diplomacy on Ice. Energy and the Environment in the Arctic and Antarctic, Yale University Press, New Haven, 2015

4) Προστασία του Θαλασσιού Περιβάλλοντος Μέσα από τη Δημιουργία Θαλασσιών Προστατευόμενων Περιοχών. Αποτίμηση και Προοπτικές.

- Gillespie A., Protected Areas and International Environmental Law, 2007, Martinus Nijhoff, Leiden/Boston
- Gjerde, K.M., Rulska-Domino, A., Marine Protected Areas beyond National Jurisdiction: Some Practical Perspectives for Moving Ahead. The International Journal of Marine and Coastal Law, 27, 2012, pp. 351-373
- Freestone, D., International Governance, Responsibility and Management of Areas beyond National Jurisdiction. The International Journal of Marine and Coastal Law, 27(3), 2012, pp. 191-204.

- Ervin, J., Sekhran, N., Dinu, A., Gidda, S., Vergeichik M., & Mee, J., Protected Areas for the 21st Century: Lessons from UNDP/GEF' s Portfolio, United Nations Development Programme: Convention on Biological Diversity, New York, Montreal, 2010
- Secretariat of the Convention on Biological Diversity, Protected Areas in Today' s World: Their Values and Benefits for the Welfare of the Planet. Montreal, Technical Series no. 36, 2008.

5) Αποτίμηση της Συμφωνίας των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή

- Bodansky D, *The Legal Character of the Paris Agreement*, available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2735252
- Montini M., *The Paris Agreement on Climate Change: A miracle or a disaster?*, Environmental Liability, Vol. 23 (2015), p. 161-167

6) Το Διεθνές Συμβατικό Πλαίσιο για την προστασία της Στοιβάδας του Όζοντος- ένα επιτυχημένο παράδειγμα Πολυμερούς Περιβαλλοντικής Συμφωνίας

- Harshaw Rowlands, I., “International Regime Formation: The Politics of Ozone Layer Depletion and Global Warming”, available at: <http://core.kmi.open.ac.uk/download/pdf/4187559.pdf>.
- Andersen, S., Brack, D., Depledge, J., “A Global Response to HFCs through Fair and Effective Ozone and Climate Policies”, available at: http://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/field/field_document/201407HFCSummary.pdf.

7) Στο Πρωτόκολλο της Καρθαγένης για τους Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς-Βασικές Αρχές και Μηχανισμός Λειτουργίας

- Bail, C., Falkner, R., Marquard, H., *The Cartagena Protocol on Biosafety, Reconciling Trade in Biotechnology With Environment and Development*, Earthscan, UK, 2002.
- Μπάλιας, Γ., *Η Ρύθμιση των Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών (GMOs)*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011.

8) Η Σύμβαση Άαρχους και το δικαίωμα πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφορία

-*Aarhus Convention: An Implementation Guide*, 2nd edition 2013

- Mason, M, *Information disclosure and environmental rights: the Aarhus Convention*, *Global environmental politics* Vol.10 (2010), Issue, 3, p.10-31, διαθέσιμο σε: <http://eprints.lse.ac.uk/29135>

9) Η Σύμβαση Άαρχους και το δικαίωμα συμμετοχής των πολιτών στις σχετικές με το περιβάλλον αποφάσεις

-*Aarhus Convention: An Implementation Guide*, 2nd edition 2014

-Lee.M/Abbot C., *The Usual Suspects? Public Participation under the Aarhus Convention*, *The Modern Law Review*, Vol.66 (2003), p. 80-108

-Richardson B.J/ Razaqque J., *Public Participation in Environmental Decision-Making* in : Richardson B.J /Wood J.(Eds), *Environmental Law for Sustainability-A Readr*, Hart Publishing 2006, p. 165 ff.

10) Ο ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων στην προάσπιση της περιβαλλοντικής προστασίας

Tarlak D, *The Role of Non-Governmental Organizations in the Development of International Environmental Law - Chicago-Kent Dedication Symposium: Environmental Law*, available at : <http://scholarship.kentlaw.iit.edu/cklawreview>

Agarwal A, *Role of NGOs in the protection of the environment*, *Journal of Environmental Research and Development* 2008, p. 933-938.

11) Η Αρχή της Προφύλαξης ως βασική αρχή του διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου περιβάλλοντος

- Goklany, I., *The Precautionary Principle, A Critical Appraisal: a Critical Appraisal of Environment Risk Assessment*, Cato Institute, 2001.

- Trouwborst, A., *Prevention, Precaution, "Logic and Law. The Relationship between the Precautionary Principle and the Preventative Principle in International Law and associated questions"*, available at: http://www.erasmuslawreview.nl/files/Trouwborst_issue_Pieterman_d.d._27_augustus.pdf.

-Nicolas de Sadeleer, *The Principles of Prevention and Precaution in International Law : two Heads of the Same Coin* in: M. Fitzmaurice/D.Ong/P. Merkouris (Eds),

Research Handbook on International Environmental Law, Elgar Publications 2010, p. 182-199, available at: www.tradeenvironment.eu/index.php?mact=papers,cntnt01,get_papers_in_cat,0&cntnt01cat_id=3&cntnt01alias=Environmental-Principles-Precaut&cntnt01returnid=57.
-Μπάλιας Γ, Η Αρχή της προφύλαξης στο Διεθνές, Κοινοτικό και Συγκριτικό Δίκαιο, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα 2005

12) Η Σύμβαση της Βασιλείας για την διασυνοριακή μεταφορά επικινδύνων αποβλήτων-Βασικές Αρχές και Μηχανισμός λειτουργίας

-Andrews, A., “Beyond the Ban – Can the Basel Convention adequately safeguard the Interests of the World’s poor in the International Trade of Hazardous Waste?”, available at: <http://www.lead-journal.org/content/09167.pdf>.

-Kilcoyne, D., “The Basel Convention: Will it Curtail Hazardous Waste Exports?”, available at: <http://environs.law.ucdavis.edu/issues/16/2/articles/kilcoyne.pdf>.

13) Η κατοχύρωση βασικών αρχών προστασίας του δικαίου περιβάλλοντος στο περιφερειακό σύστημα προστασίας της Μεσογείου Θάλασσας

-Ραυτόπουλος, Ευ., *Συμβατική Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Μεσόγειος ή Plus Ultra: Ο Κύκλος των Αποβλήτων*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2006.

-Ραυτόπουλος, Ευ., *Το Νέο Καθεστώς της Σύμβασης της Βαρκελώνης για την Προστασία του Περιβάλλοντος της Μεσογείου- Το Πρόβλημα και τα Κείμενα της Ελληνικής Μετάφρασης*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2004.

14) Η αναγνώριση του δικαιώματος σ’ υγιές και καθαρό περιβάλλον σε διεθνή και περιφερειακά κείμενα

-Cullet, Ph., “Definition of an Environmental Right in a human rights context”, available at: <http://www.ielrc.org/content/a9502.pdf>.

-Weston, B., Bollier, D., “Regenerating the Human Right to a clean and healthy Environment in the commons renaissance”, available at:

<http://commonslawproject.org/sites/default/files/Regenerating%20Essay,%20Part%20I.pdf>.

- P. Birnie et al., *International Law and the Environment* (2009), at 271-302.
- D. Shelton, *Draft Paper on Human Rights and Environment: Past, Present and Future Linkages and the Value of a Declaration*, Paper presented at UNEP and OHCHR High level Meeting on the New Future of Human Rights and Environment: Moving the Global Agenda Forward, Nairobi, 30 Nov.-1 Dec. 2009, available at www.unep.org.

15) Η Σύμβαση της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη για την διαχείριση και προστασία των διασυνοριακών υδατορεμάτων και των διεθνών λιμνών

- United Nations Commission for Europe, *Guide to Implementing the Water Convention*, New York and Geneva 2013, available at: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/water/publications/WAT_Guide_to_implementing_the_WC/ECE_MP.WAT_39_Guide_to_implementing_water_convention_small_size_ENG.pdf

-P.Wouters/S.Vinogradov, *Analyzing the ECE Water Convention:What lessons for the regional management of transboundary water resources*, *Yearbook on International Cooperation on Environment and Development* 2003/2004, p. 55-75, διαθέσιμο σε:

http://www.academia.edu/503977/Analysing_the_ECE_Water_Convention_What_Lessons_for_the_Regional_Management_of_Transboundary_Water_Resources.

- *Rieu-Clarke A/Kinna R.*, *Can Two Global Water Conventions Effectively Co-exist? Making the Case for a Package Approach to Support Institutional Coordination*, *RECIEL* 2014 (23), p. 15-31.

16) Η Συζήτηση για την δημιουργία Παγκόσμιου Οργανισμού Περιβάλλοντος-Προκλήσεις και Προοπτικές

- Biermann, F., “Reforming Global Environmental Governance: The Case for a United Nations Environment Organisation (UNEO)”, available at: <http://www.stakeholderforum.org/fileadmin/files/WEO%20Biermann%20FINAL.pdf>.

- Charnovitz, St., *A World Environment Organization*, available at: http://www.peacepalacelibrary.nl/ebooks/files/UNUIAS_Charnovitz_World-Environment-Organization.pdf.

17) Οι Βασικές Αρχές που διέπουν την Σύμβαση για την Προστασία της Βιοποικιλότητας

- Kamau, E., Winter, G., (eds.), *Genetic Resources, Traditional Knowledge & the Law*, Earthscan, UK, 2009.
- Chege Kamau, E., Fedder B., Winter, G., “The Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and Benefit Sharing”, available at: <http://www.lead-journal.org/content/10246.pdf>.

18) Προστασία των Θαλασσιών Ζώντων Πόρων στις Περιοχές Εκτός Εθνικής Δικαιοδοσίας. Αποτίμηση και Προοπτικές.

- Scovazzi, T., The negotiations for a binding instrument on the conservation and sustainable use of marine biological diversity beyond national jurisdiction. *Marine Policy*, 70, 2016. pp. 188-191,
- Ma, D., Fang, Q., Guan, S., Current legal regime for environmental impact assessment in areas beyond national jurisdiction and its future approaches. *Environmental Impact Assessment Review*, 56, 2016, pp. 23-30.
- Narula, K., Ocean governance: strengthening the legal framework for conservation of marine biological diversity beyond areas of national jurisdiction. *Maritime Affairs: Journal of the National Maritime Foundation of India*, 3159, 2016, pp. 1-14.
- Freestone, D., International Governance, Responsibility and Management of Areas beyond National Jurisdiction. *The International Journal of Marine and Coastal Law*, 27(3), 2012, pp. 191-204.